

Uplatňovanie nároku na náhradu škody u páchatel'a - Taliansko

Akým spôsobom môžem od páchatel'a žiadať náhradu škody alebo využiť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku v rámci súdneho konania (trestného konania) a na koho sa môžem obrátiť v súvislosti s touto žiadosťou?

Páchatel' je povinný nahradiť škodu spôsobenú obeť. V článku 185 Trestného zákonníka je stanovené, že pri všetkých trestných činoch sa musí uskutočniť uvedenie do predošlého stavu v súlade s pravidlami občianskeho práva. Vždy, keď trestný čin spôsobí majetkovú alebo nemajetkovú ujmu, náhradu škody musí zaplatiť páchatel' a každá ďalšia osoba, ktorá je podľa občianskeho práva zodpovedná za konanie páchatel'a. V občianskom práve je škoda spôsobená trestným činom jednou z okolností, v prípade ktorých je možné vyplatiť náhradu škody za nemajetkovú ujmu (článok 20159 Občianskeho zákonníka).

Obeť si môže vybrať z dvoch rôznych možností získania náhrady za ujmu, ktorú utrpela.

Môže sa pripojiť k trestnému konaniu ako poškodený, čo znamená, že môže podať občianskoprávnu žalobu v rámci trestného konania (*costituzione di parte civile*): na konci trestného konania trestný súd posúdi ujmu a prizná náhradu za spôsobenú škodu alebo len konštatuje, že existuje nárok na náhradu škody, a odkáže účastníkov konania na občianske súdy na účely určenia dlžnej sumy. V článku 74 Trestného poriadku sa stanovuje, že počas trestného konania môže ktokoľvek, kto utrpel ujmu v dôsledku trestného činu, alebo jeho dedičia, podať občianskoprávnu žalobu o náhradu škody v súlade s článkom 185 Trestného zákonníka proti obžalovanému a každej osobe zodpovednej podľa občianskeho práva.

Na druhej strane môže obeť začať aj občianske súdne konanie priamo podaním žaloby o náhradu škody na všeobecných občianskych súdoch.

Vzťahy medzi občianskoprávnymi žalobami a trestnými žalobami sú upravené v článku 75 Trestného poriadku. Občianskoprávna žaloba podaná na občianskom súde sa môže postúpiť na trestné konanie kedykoľvek až do vynesenia rozsudku občianskym súdom vo veci samej, a to aj v prípade, ak je možné proti rozsudku podať opravný prostriedok. V takom prípade sa konanie o občianskoprávnej žalobe preruší a trestný súd rozhodne aj o trovách občianskeho súdneho konania. Konanie o občianskoprávnej žalobe bude pokračovať na občianskych súdoch, ak sa nepostúpi na trestné konanie, alebo v prípade, že bola žaloba podaná vo fáze, keď už nebolo možné pripojiť občianskoprávnu žalobu k trestnému konaniu. Ak sa občianskoprávna žaloba proti strane, ktorá je v trestnom konaní obžalovaným, podá na občianskych súdoch po pripojení občianskoprávnej žaloby k trestnému konaniu alebo po vydaní trestného rozsudku v prvostupňovom konaní, občianske súdne konanie sa pozastaví až do vydania konečného trestného rozsudku s výnimkami stanovenými zákonom.

V akej fáze trestného konania by som mal(-a) predložiť žiadosť?

Občianskoprávna žaloba sa môže pripojiť k trestnému konaniu až do času predbežného pojednávania alebo dokonca neskôr, až do skončenia predbežných krokov, ktoré sa majú uskutočniť podľa článku 484 Trestného poriadku pred začiatkom riadneho súdneho konania. Po dosiahnutí tejto fázy už nie je možné pripojiť občianskoprávnu žalobu k trestnému konaniu. Ak sa poškodený pripojí k trestnému konaniu po uplynutí lehoty na predvolanie svedkov, znalcov a poradcov stanovenej v článku 468 ods. 1 Trestného poriadku, poškodený si nemôže uplatniť právo predloženia zoznamu svedkov, znalcov alebo technických poradcov. Po tom, ako poškodený vstúpi do občianskeho súdneho konania, je účastníkom v prvostupňovom súdnom konaní a v akýchkoľvek konaniach o opravných prostriedkoch, pokiaľ nie je vylúčený alebo sa dobrovoľne nestiahne. Občianskoprávna žaloba pripojená k trestnému konaniu zanikne v dvoch prípadoch: 1. žiadosť o vylúčenie poškodeného môže podať prokurátor, obžalovaný alebo strana zodpovedná podľa občianskeho práva (článok 80 Trestného poriadku) alebo súd môže z vlastnej iniciatívy nariadiť vylúčenie poškodeného kedykoľvek až do začatia súdneho konania na prvom stupni (článok 81 Trestného poriadku); 2. občianskoprávnu žalobu je možné vziať späť v ktoromkoľvek štádiu konania prostredníctvom ústneho alebo písomného vyhlásenia poškodeného alebo jeho osobitného zástupcu (*procuratore speciale*); občianskoprávna žaloba sa považuje za konkludentne stiahnutú, ak sa nepredložila podania alebo ak sa žaloba podá na občianskom súde (článok 82 Trestného poriadku).

Čo môžem žiadať v rámci žiadosti a ako by som ju mal(-a) predložiť (označiť celkovú sumu a/alebo uviesť jednotlivé straty, ušlé zisky a úroky)?

Občianskoprávnou žalobou pripojenou k trestnému konaniu sa možno domáhať náhrady za akúkoľvek ujmu, majetkovú alebo nemajetkovú, náklady na zdravotnú starostlivosť, právnu pomoc, technické poradenstvo a iné náklady vynaložené a zdokumentované za predpokladu, že vznikli v dôsledku spáchaného trestného činu.

Existuje osobitný formulár pre takéto nároky?

V talianskych trestných konaniach neexistujú žiadne úradné formuláre, ale musia byť splnené tieto požiadavky.

Poškodený musí mať procesnú spôsobilosť (*capacità processuale*). Vyhlásenie o tom, že strana sa chce pripojiť k trestnému konaniu ako poškodený, sa musí podať do podateľne príslušného súdu alebo predložiť na pojednávaní; aby ho bolo možné prijať, musí obsahovať: a) údaje o fyzickej osobe alebo názov združenia alebo subjektu, ktorý žiada o pripojenie ku konaniu ako poškodený, a údaje o ich právnom zástupcovi; b) údaje o žalovanom, na ktorého sa podáva občianskoprávna žaloba, alebo iné osobné údaje, ktoré slúžia na určenie jeho totožnosti; c) celé meno advokáta zastupujúceho poškodeného a podrobnosti o jeho poverení konať; d) odôvodnenie nároku; e) podpis advokáta. Ak sa vyhlásenie predloží inak ako na pojednávaní, musí sa oznámiť poškodenému a ostatným účastníkom a vo vzťahu ku každému z účastníkov nadobúda účinnosť odo dňa doručenia tohto oznámenia. Ak oprávnenie advokáta konať nie je pripojené k vyhláseniu, že poškodený chce vstúpiť do konania, a namiesto toho je udelené v niektorej z ďalších foriem, ktoré sú stanovené v článku 100 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku, musí sa podať do podateľne alebo predložiť na pojednávaní spolu s vyhlásením.

Aké dôkazy musím predložiť na podporu mojej žiadosti?

V trestnom konaní je občianskoprávna žaloba vedľajším návrhom vo vzťahu ku konaniu, v ktorom sa určí vina alebo nevina obžalovaného. Úlohou prokuratúry je dokázať, že obžalovaný je vinný. Poškodený však môže zohrávať úlohu v procese dokazovania, najmä pokiaľ ide o dôkazy týkajúce sa druhu utrpenej ujmy, rozsahu ujmy atď. Na druhej strane, v občianskom súdnom konaní vo všeobecnosti nesie dôkazné bremeno obeť, pokiaľ ide o poskytnutie dôkazov (napr. osvedčenia o zdravotnom stave) preukazujúcich rozsah utrpenej ujmy, hoci dôkazné bremeno môže uniesť tým, že preukáže, že existuje právna domnienka v prospech obeť.

Môžem pred a/alebo počas konania získať právnu pomoc? Môžem ju získať, aj keď nežijem v krajine, v ktorej prebieha konanie?

Štátom financovaná právna pomoc pre osoby, ktorých ročný príjem nepresahuje určitú hranicu: sa poskytne za predpokladu, že konanie sa uskutoční v Taliansku a je prístupná talianskym štátnym príslušníkom aj štátnym príslušníkom iných krajín. Táto otázka je upravená v prezidentskom dekréte č. 115/2002.

V akom prípade by trestný súd zamietol moju žiadosť alebo odmietol rozhodovať vo veci mojej žiadosti voči páchatelovi?

V trestnom konaní sa občianskoprávny nárok neprizná, ak sa obžalovaný oslobodí spod obžaloby. Keď sa počas predbežného vyšetrovania podá žiadosť o uplatnenie dohodnutej sankcie (*richiesta di applicazione di pena*), na nasledujúcom pojednávaní nie je možné prijať žiadosť o pripojenie poškodeného k trestnému konaniu. Takáto žiadosť o pripojenie ku konaniu sa nemôže podať ani na pojednávaní po žiadosti o uplatnenie dohodnutej sankcie v konaní o námietke proti uloženému trestu bez toho, aby sa žiadalo vypočutie obžalovaného (*opposizione a decreto penale*), alebo o námietke proti nariadeniu okamžitého rozsudku (*opposizione a decreto di giudizio immediato*). V zákone sa takisto výslovne vylučuje, aby sa poškodený pripojil k trestnému konaniu v niektorých ďalších prípadoch, napríklad v súdnych konaniach s maloletými osobami.

Môžem sa proti takémuto rozhodnutiu odvolať alebo uplatniť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku?

Na konci súdneho konania, po vynesení rozsudku v prvostupňovom konaní alebo v odvolacom konaní môže poškodený dospieť k názoru, že konečné rozhodnutie nie je vhodným riešením ujmy, ktorú utrpel, a ak si to poškodený myslí, môže rozhodnutie napadnúť – opäť prostredníctvom svojho advokáta – ale iba pokiaľ ide o oddiely alebo ustanovenia, ktoré sa týkajú občianskoprávneho nároku na náhradu škody. Následným rozsudkom sa môže potom zmeniť rozsudok v prvostupňovom konaní vo vzťahu k občianskoprávnym aspektom (a tým aj vo vzťahu k náhrade škody). Takýto rozsudok môže zvrátiť negatívne účinky rozsudku, pokiaľ ide o náhradu ujmy, ale nemá vplyv na zistenia týkajúce sa trestnej zodpovednosti obžalovaného: obžalovaný, ktorý nebol uznaný za vinného, sa na účely trestného práva považuje naďalej za nevinného aj po zmene rozsudku v prospech poškodeného. Rozhodnutie trestného súdu v súvislosti s trestnou zodpovednosťou obžalovaného zostáva nedotknuté, ak rozsudok, ktorým obžalovaného oslobodil, napadne iba poškodený. Preto môže existovať objektívny a hmatateľný rozpor medzi zisteniami v rozsudku v prvostupňovom konaní, ktorým sa oslobodil obžalovaný na účely trestného práva, a zisteniami v rozsudku o odvolaní po podaní námietky poškodeným, v ktorom sa posudzujú tie isté skutočnosti ako základ pre rozhodnutie o náhrade ujmy. Je zrejmé, že to je mimoriadne chýlostivá a technická záležitosť.

Ak mi súd prizná náhradu škody, ako zaistím výkon rozsudku voči páchatelovi a akú pomoc môžem v tejto súvislosti získať?

Na žiadosť poškodeného a za predpokladu, že existujú primerané dôvody, súd príkazom vyhlási uvedenie veci do pôvodného stavu a náhradu škody za ujmu na zdraví za predbežne vykonateľné. Príkaz na vykonanie prvej predbežnej platby (*provisionale*) je vždy vykonateľný okamžite. Po tom, ako sa stane rozsudok vykonateľným, ho môže účastník vykonať v súlade so všeobecnými pravidlami občianskoprávneho konania.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 12/03/2019